

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN DUA ETTİĞİ KİMSELER*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

Rabbi'srah lâ sadrî, ve yessir li emrî, vahlu'l-ukdeten min lisânî, yefkahû kavlî...

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyü hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

رَحِمَ اللهُ مَنْ كَفَّ لِسَانَهُ عَنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ إِلَّا بِأَحْسَنِ

مَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ

(ابن أبي الدنيا عن هشام مفضلاً)

RE. 290/7 (*Rahima'llâhu men keffe lisânehû an ehli'l-kibleh, illâ bi-ahseni mâ yakdiru aleyh*)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Muhterem cemaat-i müslimin!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Üstadımız Ahmed Ziyâeddin-i Gümüşhânevî Hazretleri'nin cem etmiş olduğu *Râmûzü'l-Ehâdis* isimli hadis kitabından hadis-i şerîflerin kıraatine geçmeden önce, başta başımızın tâcı Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz olmak üzere cümle enbiyanın, evliyanın ve hâssaten sâdât ve meşâyihimizin ruhları için; eserin müellifi Hocamızın ruhu için, bu eserin içindeki hadis-i şerîflerin bize kadar vâsıl olmasında emeği geçmiş ule mâ ve ruvât-ı muhteremenin ruhları için, hocamız Muhammed Zâhid Hazretleri'nin ruhu için; uzaktan yakından bu hadis-i şerîfleri dinlemek için, sünnet-i seniyyeye muhabbetinden, hadis-i şerîflere şevkinden dolayı bu meclise teşrîf etmiş olan siz kardeşlerim izin cümle geçmişlerinin ruhları için, bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf:

.....

a. Ehl-i Kible Aleyhinde Konuşmayan Kimse

Az önce metnini okumuş olduğum hadis-i şerîfte, Peygamberimiz SAS Efendimiz konuşmayla ilgili bir tavsiyede bulunuyor burada. Sözüne dua ile başlamış:¹

رَحِمَ اللَّهُ مَنْ كَفَّ لِسَانَهُ عَنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ إِلَّا بِأَحْسَنِ
مَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ

(ابن أبي الدنيا عن هشام مفضلاً)

¹ İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Samt*, c.I, s.104, no:137; Hişam ibn-i Urve RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.215, no:1079; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.126, no:12728.

RE. 290/7 (*Rahima'llàhu*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri rahmetine mazhar etsin, rahmetine erdirsin şu kimseyi ki, (*men keffe lisânehû*) dilini alıkoyar, zabteder, diline hakim ve sahip olur, (*a n ehli'l-kıbleti*) kible ehlinin aleyhinde onu kullanmaktan dilini me n eder. Diline sahip olur da, ehl-i kible aleyhinde söz söylemez. (*İllâ bi-ahseni mâ yakdiru aleyh*) Ancak konuşacağı zaman, kâdir olduğu şeyin en güzelini söyler.”

Konuşmayla ilgili hadis-i şerîfler, birkaç tane burada ard arda gelmiş. Peygamber Efendimiz bizim bugünkü cemiyetimiz için bir kat'î tesiri tavsiye ediyor. Bir kimse kibleye yöneliyor mu, ehl-i kible mi? Namaz vakti geldiği zaman, Kâbe-i Müşerrefe'ye yönelip de namaz kılıyor mu, alnını yere koyuyor mu? Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne secde ediyor mu?

“—Yâ Rabbi sen benim Rabbimsin, ben senin kulunum. Seni her türlü noksandan tenzih ederim.” diye alnını yere koyup, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ubudiyetini arz ediyor mu? Ne güzel! Onun aleyhinde konuşma...

“—Ama efendim şu kusuru var, bu kusuru var, filanca taifeye mensup, filanca kusurlu zümreye dahil, o zümre de bizim zümreyle şöyleydi böyleydi...”

Bir sürü söz. Artık o sözleri kes! Şu andan itibaren o sözler bitsin! Çünkü Peygamber Efendimiz umûmi bir vasıf söylüyor. İyi müslüman olanlara demiyor. Müslümanlığı kemâl derecesi olan kimselerden dilini çek demiyor. Kâmil müslümana zaten ne söyleyecek ki? Baştan aşağıya kemal

ehli, hiç kusuru yok ki. Neresinden baksan meziyet. Serâpâ nur. Böyle bir kimsenin aleyhine konuşmak iftira olur, cinayet olur, kendi aleyhine olur. Elbette böyle kimseler için değil. Bak ne kadar umûmî bir vasıf söylüyor.

Ehl-i kible... Burada ne kadar güzel işaretler var. Seçilen kelimelerde ne kadar zarafetler var. Kibleye dönmüş insanı kastediyor. Kibleye doğru namaz kılan insanı.... Buradan çıkıyor ki: Demek ki, insanlar kusurlu olabilir. Namaz kıldığı halde eksikleri, kusurları olur. Bize düşen; o kusurları ortaya sermek değildir. Adamın günahlarının hepsini ortaya atıp, ne kadar ciğerinin iki para etmediğini insanlara isbat emek değil bizim vazifemiz. Müfettişlik değil. İnsanları batırmak değil. Çamurun içine sokmak değil. Gücün yettiği kadar, lehinde güzel söz söylemek, hüsn-ü zan etmek.

Hattâ, Peygamber SAS Efendimiz bir keresinde, ashâb-ı kirâm ile bir yerden geçiyorlarmış. Köpeğin birisi ölmüş kenarda, kaç gün olmuşsa kokuşmuş. Ashâb-ı kirâm burunlarını tutmuşlar, başlarını öbür tarafa çevirmişler, aman ne kadar fena kokuyor diyerek, öne geçmişler oradan. Şimdi ders verecek ya Rasûlüllah SAS Efendimiz...

Sükûtu ders... Sükûtu bile takrîrî sünnet. Peygamber SAS Efendimiz bir şeyde susmuşsa... Yanında şu şey yapıldı da, ses çıkartmadı, sustu diye, o da sünnet oluyor. Yâni ona dahi bir mânâ veriyoruz biz. Sükûtu da mânâ, tekellümü şaheser zaten, her türlü inci mercan.

Ashâb-ı kirâm kötü kokuyu gördüler, kötü manzarayı gördüler, başlarını çevirdiler, burunlarını tıkadılar ya; o da diyor ki:

“—Ama dişleri ne kadar güzel!”

Tabii derisi böyle çekmiş, dişleri meydana çıkmış ağız meydana çıkmış. Bembeyaz böyle dizilmişler. “Bak dişleri ne kadar güzel!” diyor. Bir köpeğin dişinden ne olacak? Niçin söyle di Rasûlüllah SAS Efendimiz bunu? Demek istiyor ki: Her kötülüğün yanında bir güzellik de vardır, hep güzelliği görücü ol! Senin gözlerin güzelliği görücü olsun.

“—Efendim ben Arabistan’a gittim, Araplar şöyle pis de, şöyle kötü de, şunu şöyle, bunu böyle...”

Bak yanlış! Sen hep kötülükleri görmeğe alışmışsın. Bir bardağın yarısına kadar su doldursalar, kötü niyetli bir insana, ters görmeğe alışmış bir insana gösterebilirler, der ki:

“—Bu bardağın yarısı boş.”

Hüsn-ü zan yapmağa alışmış, iyi niyetli bir insana gösterebilirler: “—Bardak yarısına kadar dolu.” der. İkisi de aynı şey. Birisi boş olduğunu görüyor, ötekisi dolu olduğunu görüyor.

Birisine bir gül fidanını gösterebilirler, üzerinde güller açmış... “—Yâ ne kadar fena bir çalı... Bak elimi de kanattı, ne kadar fena dikenleri var.” da diyebilir,

“—Aman yâ Rabbi, şu çiçeğin güzelliğine bak! Üzerindeki şuzarâfete, sarâvete bak.

Şu kokusunun nefâsetine bak! Allah-u Teâlâ neler yaratmış. Şu dikenli çalıdan çıkan, şu güzel çiçeğin güzelliğine bak! Sübhânallah! Fetebâreka'llâhu ahsenü'l- hâlikîn..." der, hayran olur.

Belki de ibret alan bir insan, düşer de bayılır hayranlığında. Çünkü bu nimetlerden ibret alabilmekte. İnsan neye bakarsa ibret gözüyle baktı mı, neler, ne ibretler çıkar onun altından.

Bak, ehl-i kibleyse susacaksınız. Peygamber SAS Efendimiz bu müslümanların ayıplarını görmemek, kusurlarını örtmek hususunda pek çok tavsiyelerde bulunmuş. Hatta bir yerde gördüm, ulemâmızdan birisi –Allah ona rahmet eylesin– kırk hadis toplamış, hep müslümanların yardımına koşmak, kusurunu örtmek, bağışlamak, kimseye aybını açmamak mevzuunda. Bir kimse bir müslüman kardeşinin, bu dünyadayken bir ayıbını örterse... Ayıbı var, hakikaten bir ayıp etmiş, o ayıbını örterse; Allah da kıyamet gününde onun ayıbını örter. Yok mu ihtiyacımı z ayıbımızın örtülmesine?

Bak şu cami, el-hamdü lillâh ağzına kadar dolu, kalabalık...

Şimdi burada bir insanı kulağından tutup ayağa kaldırırsalar, bu rezil adam şunu yedi, şu haltı yaptı, bunu işledi deseler, o adam ne kadar mahcup olur başkalarına karşı. E kıyamet gününde de, her halimizi bilen Allah-u Teâlâ Hazretleri, bizi –alâ ruûsi'l- eşhâd deniliyor– o kadar şâhidînin, bakanların gözü önünde, "Şu kusuru işledin, bu kusuru işledin!" diye amel

defterlerimiz açılıp da, kusurlarımız ortaya çıktığı zaman rezil ederse, hoşumuza gider mi? Gitmez.

“—Ah, çok kusur işledim ama Allah biliyor, keşke hiç kimse bilmese... Yâ Settâr! Ey ayıpları örtücü, çok çok ayıpları örten Mevlâm, aman yâ Rabbi! Ben ettim sen eyleme. Sen benim kusurlarımı affet, ört, kimse bilmesin!” diye dua etmez miyiz?

*Adın seni Gaffâr iken,
Ayb örtücü Settâr iken,
Kime varam sen var iken,
Cürmüm ile geldim sana.*

diyor Kuddûsî merhum. E böyle affolunması, günahlarının kimseye gösterilmemesini istiyorsan, sen de bu dünyada kardeşlerinin günahlarını ört. Dervişe, mutasavvıfa, ehl-i hal kimseye, başkasının ayıbını konuşmak, açmak yakışmaz.

“—Efendim hakikaten kusurlu kimse...”

E zaten kusurlu kimsenin ayıbını açmayacaksın. Kusursuz bir kimsenin ayıbını söylersen, iftira ediyorsun; o daha beter, o daha büyük suç. Biraz böyle kendimizi alıştıralım.

Eski kâmil zâtlardan birisinin huzurunda... Çok kâmil bir zâtmış ki, cevabının zarifliğinden belli. Allah rahmet eylesin, şefaatine nail etsin cümlemizi... Bir şahıs birisini çekiştirmeğe başlamış. Kâmil olunca insan, ayıbını da ne kadar zarif bir şekilde söylüyor. “Sus, konuşma başkasının aleyhinde!” dese, ona da hakkı var.

Hemen kesse... Durduruyor, diyor ki:

“—Sen diyâr-ı Çin’e gazâyâ gittin mi kardeşim?”

“—Gitmedim efendim.” diyor.

Birisini çekiştirip dururken karşıdan bir soru sorunca şaşırıyor, afallıyor. “Gitmedim.”

“—Hindistan’a savaş için gittin mi, oraya cihad için giden orduların içine katıldın mı?” “—Katılmadım.”

“—E Afrika tarafına?” “—Gitmedim.” “—Diyâr-ı Rûm’a?” “—Gitmedim.”

O zaman müslüman orduları nerelere gitmişse cihad yapmak için, oraları bir bir sayıyor; o da, “Gitmedim, gmedim, gitmedim...” diye cevap veriyor. Arkasından cevabı yapııştırıyor:

“—Peki a canım kardeşim, o Hind’in, Çin’in, Rum’un, Afrika’nın kâfirleri senden bir zarar görmüyorlar da, senin elinden selamette bulunuyorlar da, şu müslüman kardeşinden ne istiyorsun? Eğer içinde bir mücadele huyu varsa, birisinin yakasına yapışıp, vurmak kırmak istiyorsan, işte kâfirler, işte cihad... Buyur! Daha cihad edilecek nice insan var, git onlarla cihad et!” demiş oluyor. “Müslüman kardeşine sıra gelirse en sonra gelir.” demiş oluyor.

O hadis-i şerîfte de işte bu mânâ gayet veciz bir şekilde ifade edilmiş. Bir kimse namaz kılıyorsa... Birisi demiş ki:

“—Allah diyenin kölesi olurum, ayağının altını öperim.” “—E yalan söylüyorsa?”

“—Ben orasına karışmam.”

Yâni inanmadan söylüyor...

Allah diyen bir kuluna, kibleye yönelen bir insanın kusurunu örtmeğe değer. Korumağa, muhafaza etmeğe, ırzına tecavüz etmemeğe, namusuna dil uzatmamağa değer.

Biz bu huya sahip olsaydık... Şimdiye kadar olmadık. Allah bundan sonra cümlemizi ıslah etsin... Bundan sonra inşaallah Rasûlüllah'ın bu tavsiyesine uygun, işaretine uygun hareket edelim! Eğer biz bu tavsiyeye uygun hareket etseydik, kale gibi bir müslüman olurduk, bu hallere de düşmezdik. Tâ Viyana'dan Sudan'a kadar, Kırım'dan Fas'a kadar, İran hududundan tâ Adriyatik Denizi'ne kadar topraklar bizimdi ama, elden çıktı. Oradaki kardeşlerimiz de ne sıkıntılar çektiler. Oradaki kadınlar, o çocuklar, o insanlar... Onlar elimizden çıktı deyiveriyoruz ama neler çektiler, neler çekiyorlar, neler çekmekte... İşte birleşemedik. Geçtiğimiz zamanlarda da birleşemedik.

Bak şu 12 Eylül'den önceki devreleri düşünün... O da müslüman, o da müslüman... O da öyle o da öyle... Birbirlerini yediler.

“—Onu bana verseler, kör testere ile keserim!” diyenler vardı birbirlerine...

Eh öyle dersen, o zaman birlik beraberlik olmaz. Rasûlüllah'ın tavsiyesine uyarsan, o zaman olur. Ehl-i kibleyse aleyhte söz söylemeyeceksin, lehinde konuşacaksın, iyliğini göreceksin. “Köpeğin bile dişleri ne kadar güzel!” demiş ya Rasûlüllah. İyi bir tarafını hiç bulamayacak mısınız? İyi taraflarını say, say, say... söz zaten biter.

Şeytan dürtüyor insanı, ille aleyhte konuşurmak istiyor. Öyle zevkli oluyor ki gıybet etmek, birisini çekiştirmek, gıybet etmek. Birazcık durur, meclise oturur sekiz on kişi, bir iki yutkunurlar. Ondan sonra bir şahsın adını ortaya atarlar, onu çekiştirirler. Çok tatlı gelir. Neden? Şeytan süslüyor. Şeytan o kötü ameli yağıyor, ballıyor, insana hoş gösteriyor da, ondan yaptırıyor. Kötü olduğunu bilse insanlar, yanına yanaşmazlar.

Şairin birisi demiş ki:²

Mey gibi her bir haramın sekri olsaydı eğer;

Ol zaman mâlum olurdu mest kim, huşyâr kim?

“Ah keşke her günahın şu içki günahı gibi sarhoşluğu olsaydı, o zaman kimin sarhoş, kimin ayık dolaştığını görürdün.” diyor.

İçki içiyorsun, sarhoş oluyorsun, o zaman herkes biliyor:“—Bak şu sarhoşa, yerinde duramıyor, sallanıyor, abuk sabuk konuşuyor.” diyor.

“Her günahın böyle sarhoşluğu olsaydı; gıybet ettin sarhoşluğu olsaydı, yalan söyledin sarhoşluğu olsaydı, aldattın, sarhoşluğu olsaydı, zulmettin sarhoşluğu olsaydı; o zaman kimin sarhoş, kimin ayık dolaştığını görürdün.” diyor. Herkes sallım sallım sallanıyor etrafta. O zaman o gözle bakarsan, herkes sarhoş... Çünkü hepsi günahların içinde.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kendisiyle, kendi günahlarıyla meşgul olup, başkasının günahlarıyla uğraşmaya yönelmeyen kimselerden eylesin...

² Esad Muhlis Paşa.

Kendi kusurumuz yok mu? Dünya kadar kusurumuz var. Kendi kusurlarımızı düzeltsek, kendi kusurlarımızı tesbit etsek de, “Benim şu kusurum var, ben bunu bir daha işlemeyeyim, kendime dikkat edeyim, attığım adıma dikkat edeyim.” desek, her gün bir kusurumuzu düzeltsek... Koca bir ömür yaşıyoruz, altmış yıl, yetmiş yıl, seksen yıl... Ömrümüzün sonuna doğru melek gibi olmamız lâzım, melekleşmemiz lâzım!

Ama, hiç kendi huyumuza bakmayız. Kendi gözümüzdeki kökü, merteği görmeyiz, karşımızdakinin küçücük bir kusurunu görürüz.

Bundan sonra inşâallah, gelin ehl-i kıbleden dilimizi çe kelim! Buyur kâfirler hakkında, müşrikler hakkında ne söyleyeceksen söyle... Onlar hakkında konuş, dilini o sahada kullan! Müslümana kahramanlık yapma. Dilinle onu perişan etmeyi ma’rifet sanma!

Birbirimizin lehine konuşalım, iyi taraflarını söyleyelim. İyi taraflarını söylemek iyiliğe teşvik olur. Bir kimsenin iyiliğini söylersin, söylersin, hatta ona iyiymiş gibi muamele yaparsın, o da iyileşir. Kötüymüş gibi bir muamele yaparsan... Ben bazen hayret ediyorum, bakıyorum. Benim gül gibi böyle geçindiğim, iyi gördüğüm bazı kimseler var, başkalarıyla kanlı bıçaklı. Yâni ters girişmişler birbirleriyle. O daima onun kusurunu görmüş... Halbuki geçimli bir insan, iyi bir insan ama, ters başladıkları için işe bir türlü şey yapamıyorlar. Demek ki, insanları iyi tarafından görüp de öyle yanaşınca, onların

da iyileşmesine vesîle oluyor insan. Yâni onun kusurunu söylemedin diye bir zarar etmiyor. O insan yavaş yavaş kurtuluyor. Mânevî bereketi, sevabı da ayrı.

b. Hayır Söyleyen veya Susan

Öteki hadis-i şerife gelince:³

رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا تَكَلَّمَ فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ فَسَلِمَ

(ابن أبي الدنيا في الصمت، والعسكري في الأمثال، هب. عن الحسن مرسلًا. العسكري عن

الحسن عن أنس)

RE. 290/8 (*Rahima'llàhu abden tekelleme feganime, ev sekete feselime.*)

Yine dua ediyor Peygamber ASS Efendimiz:

(*Rahima'llàhu abden*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri şu kulu rahmetine erdirsin, ona rahmet eylesin ki, rahmetine gark etsin onu ki (*tekelleme feganime*) konuşur ve ganimet elde eder; yahut (*ev sekete feselime*) susar, selâmette olur.”

“Konuşur, ganimet elde eder.” ne demek? Konuştuğu zaman hayır söyler, hayır söylediği için sevap kazanır. Sanki bir düşman ülkesinde düşmanla çarpışmış da, onun malını ganimet almış gibi büyük ecirlere nail olur. Böylece konuştu, kazandı. Konuşur, kazanır. Veyahut da susar, (*selime*) selâmetli olur.

³ Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.IV , s.241, no:4934; İbn-i Ebi'd-Dünya, *Samt*, c.I, s.63, no:41; Hasan-ı Basri Rh.A'ten.

Camiü'l-Ehadis, c.XIII, s.120, no:12712.

Çünkü insan yersiz konuştuğu zaman günaha girer. Günaha da girdi mi, onun muhakkak cezasını görecek. Yersiz konuştuğu zaman, ya birisinin kalbini kıracak, incitecek onu, veyahut iftira edecek, veyahut gıybet edecek, dedikodu edecek, söz taşıyıcılık yapacak; veyahut da karşı taraftakini kızdıracak, başını derde sokacak.

“—Bülbülün çektiği dili belasıdır.” derler. Bülbülü, öten kuşları neden kafese koyuyorlar?

“Dilinin belası.” diyorlar, “Güzel ötüyor.” diye yakalıyorlar, kafesin içine sokuyorlar.

Onun için, bu ölçüyle hareket etmeli insan. Yâni konuştuğu zaman, sonunda kendisi kâr edeceği sözü söylemeli, yahut da susmalı. O zaman selâmete uğrar günahlardan.

Burada büyük alimlerden birinden naklederek diyor ki: Bir kimse ne zaman konuşacak, bir ölçü veriyor:

“—Konuşmak hevesi, arzusu içine geldiği zaman konuşma!

Çünkü kendin heves ediyorsun, istiyorsun. Eğer sustuğun zaman Allah’a âsî olacaksan, bir günah işlenecekse, sustun diye sana hesap soracakları yerde; ‘Niye orada sustun? Tam hakkı söylemek sırasıydı. Gel bakalım buraya! Senin dilin yok muydu, niye hak sözü orada söylemedin?’ diyecekleri bir yerde konuş.”

“—Kendi içinden nefsânî bir arzu olarak, Konuşayım da herkes bana hayran kalsın diye, o tarzda konuşma! Kendin heves duyduğun zaman, arzu ettiğin zaman konuşma. Konuşmadığın

takdirde ahirette yakana yapışacaklarsa, ‘Niye o zaman söylemedin?’ diyecekleri bir durumda konuş.”

E nasıl insanın yakasına yapışırılar konuşmadığı zaman? Bir hadiseye şahit olur, şu haklıdır, ötekisi haksızdır. Ama o haksız adamın adamları vardır, rüşvet yedirir, şöyle yapar, böyle yapar... Öteki zavallı mazlumun tepesine çıkar. Sen şahitsin ki bu haklı, bu haksız... Ama bunu nüfûzu var, etrafında bir sürü avanesi var. Gidip şahitlik yapıversen:

“—Ben bunu gördüm, bu haklı, bu haksız. Bu bunu aldatmağa çalışıyor, ezmeğe çalışıyor.” desen kurtulacak.

Söylemedin...

“—Gel! Sen bu hadiseyi gördün de, niye söylemedin, niye sustun?” diye ahirette yakana yapışırılar.

Sonra, “Hak sözü söyleyecek yerde susan kimse dilsiz şeytandır.” diyor Peygamber Efendimiz. Hakkı söyleyeceksin. Bâtıl konuşuluyor, konuşuluyor, konuşuluyor... Hiç hakkı söyleyen bir adam çıkmıyor. Koskoca bir mecliste, yüz elli tane insan dolmuş oraya, hep çıkıyorlar bâtıl konuşuyorlar. Yok mu şöyle bir babayiğit, sözüne sâdık bir erkek, çıksa da hakkı söylese...

“—Yâ siz ne yapıyorsunuz! Söylediğiniz yanlış! İşin gerçeği şudur, hak şudur.” diyebilsin...

Onu demezen, tabii onun da ölçüsü var. Hani durumuna filan bir zarar geleceksen, o zaman böyle söylemeyebilirsin. Ama her şeyi usûlüyle,

hakkı söylemek lâzım. Hakkı söyleyecek yerde susarsan, o zaman hesaba çekerler insanı.

Yine devam edelim. Bu mevzuyla ilgili öbür hadis-i şerîfler de .

Başka şeyleri de söyleyeceğiz.

c. Müslümanların Şerefine Zarar Vermeyen

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً كَفَّ لِسَانَهُ عَنْ أَعْرَاضِ الْمُسْلِمِينَ
لَا تَحِلُّ شَفَاعَتِي لِطَعَّانٍ وَلَا لِعَانٍ

(الديلمى عن عائشة)

RE. 290/9 (*Rahima'llàhu'mreen keffe lisânehû an a'râdi'l- müslimîn*) “Allah o kişiye rahmet eylesin, rahmetine onu mazhar eylesin ki, müslümanların şereflerinden dilini tutuyor, şereflerine zarar vermemek için diline hakim oluyor.”

Demek ki, konuştuğu zaman onun bunun ırzına, şerefine, haysiyetine dokunacak sözler söylememeyi tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Ve ona dua ediyor, öyle yapmağa tavsiye ediyor. Bu duayla beraber böyle. Yâni demek ki, bir kimseyi küçük düşürecek söz söylemeyeceğiz.

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.259, no:3203; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.353, no:6897; *Câmiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.117, no:12702.

Yukarıdaki hadis-i şerîfte kible ehli demişti, kibleye yönelen insana demişti; burada müslüman dedi. Müslümanların ırzları dedi. Irz demek, bizim Türkçe'deki gibi sadece namus demek değil, şeref, haysiyet demek. Yâni bir kimsenin haysiyetine dokunacak, onu kıracak, üzecek, küçük düşürecek her şey, onun ırzına bir çeşit tecavüzdür. Arapçada mânâ budur yâni.

“—Müslümanların haysiyet ve şereflerine tecavüz etmekten dilini men eyleyen, tutabilen kimseye, Allah rahmetini ihsân eylesin, o kulu rahmetine gark etsin.” diyor.

(*Lâ tahillü şefâatî*) Bakın ne kadar büyük tehdid ki, bizi dilimizi tutma konusunda uyanık olmağa sevk edecek: (*Lâ tahillü*) “Helâl olmaz (*şefâatî*) benim şefaati.” Peygamber Efendimiz şefaati edecek ya, en büyük şefaati edecek Peygamber SAS Efendimiz. Müteaddid yerlerde şefaati edecek.

Bazı kimseler duyuyorum ki, şefaati inkâr ediyorlar. Neye dayanarak inkâr ediyorlar, nasıl inkâr ederler, akıl almaz. Her gün okudukları Ayete'l-Kürsî'de, (*illâ bi-iznihî*) diyor. Yâni kimse şefaati edemez, (*illâ bi-iznihî*) “ancak onun izniyle” diyor. Demek ki, izin verdiği kimseler olduğu oradan çıkmıyor mu? Pek çok ayet- i kerime var şefaate dair.

Peygamber Efendimiz'in kendisinin bizzat müteaddid yerlerde şefaati olacak. Bir kere mahşer halkını hesabı beklemekten bunaltırlar... O mahşerde hesabın beklenmesi o kadar ağır gelecek ki, “Hesap görülsün de cennete

gideceksek cennete, cehenneme gideceksek cehenneme gidelim.” demeğe başlayacaklar bekleye bekleye. Hesabın başlaması için şefaati olacak, müslümanların bağışlanması için şefaati olacak, cehennemi hak edip cehenneme girmişler için şefaati olacak.

Peygamber SAS Efendimiz hazineler hazinesi. Yâni öyle bir peygambere ümmet olduğumuzun şükrünü hiç bir şekilde ödeyemeyiz. Bir tek çare var: Sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılmak, onun ümmetine faydalı olmak, onun yolunda şaşmadan, muhabbetle yürümek. O kadar büyük bir nimete sahibiz ki eski devirlerin peygamberleri:

“—Keşke ahir zamanda gelseydik de o mübarek peygamberin ümmeti olsaydık.” diye temennî etmişler.

Çünkü Peygamber Efendimiz’in şânı daha öncelerden beri biliniyordu. Şöyle bir peygamber gelecek diye bütün ârifler, kâmil kimseler, peygamberler biliyorlardı. Allah-u Teâlâ Hazretleri ’nin *Seyyidi’l-evvelîne ve’l-âhirîn* kılacağı, evvelkilerin ve sonrakilerin efendisi kılacağı, insanların en yüksek mertebelisi bir peygamber geleceğini hepsi biliyordu. Hepsi temennî ediyorlardı. Kendisi peygamber, bizim peygamberimizin ümmetinden olmayı te me nnî ediyorlardı. Ne kadar büyük bir devlete sahibiz el-hamdü lillah! Ne kadar büyük bir nimete sahibiz de, farkında değiliz.

“Şefaetim helâl olmaz o kimseye...” diyor. Kime? (*Li-ta’ânin ve lâ la’ânin*) “Ta’n edici kimselere şefaetim helâl olmaz, lânet edici kimselere şefaetim helâl olmaz.”

İki zümre zikrediyor. Birisi ta'ân. Ta'ân, mübalağa-i ism-i fâil ile çok ta'n edici demek. Yâni onun bunun haysiyetine, şerefine dokunacak, onları kötülecek, kusurlarını ifade edecek, kalbini kıracak mütecavizâne konuşmak, ta'n etmek. Filanca kimse filanca kimseye ta'n etti... Hücum etmek yâni, sözle hücum etmek demek. Ta'ân demek de, bunu meslek haline getirmiş... Mübalağa- i ism-i fâil. Mübalağa eder. Mesleği bu. İşi gücü ona buna çatmak, ona buna hücum etmek, ona buna ta'n etmek, ona buna taş atmak, onu bunu diliyle incitmek.

Demiş birisi ötekisine:

“—Sen yazarken yılan dişi mi kullanıyorsun?” demiş.

Ne demek istiyor? Yılanın dişi ısırıldığı zaman ortasında bir delik varmış, oradan zehrini akıtmış. Sen sanki kalem ucu kullanmıyorsun, yılanın dişini kullanıyorsun. Yazdığın zaman zehir akıyor kağıdın üstüne. Demek herkesi incitiyor, herkesin şerefine mütecâvizâne konuşuyor demek ki... “Kardeşim, sen kalem niyetine yılan dişi mi kullanıyorsun?” Yâni, zehir zemberek yazdığın.

Onlara Allah Rasûlü SAS Efendimiz, “Şefaatin helal olmaz.” diyor. Yâni şefaet etmem.

Başka? La'ân, lânet edici, çok lânet edici.

“—Allah onu kahretsin, Allah bunu kahretsin, Allah şunu kahretsin...”

Dur mübarek, ne oluyorsun? Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti geniş. Sen hiç günah işlemedin mi? Sen sanki baştan aşağıya, gökten

zembille inmiş sağlam bir insan mısınız? Hepimiz Allah'ın aciz nâçiz, karıncadan değersiz, biçare kullarıyız. Hepimizin kusuru var. Bakarsın bir tevbe eder yarın... Dur bakalım ne lânet ediyorsun! İşte onun için dua et. “Yâ Rabbi şu kardeşimi ıslah et...” de. “Şu kardeşimi doğru yola getir...” de. Doğru yola gelmesi için yalvar, yakar, gayret sarf et, uğraş, did in. Nasıl olsa, sen lanet etsen de, etmesen de Allah-u Teâlâ Hazretleri istediğini yapacak. Ama iyiliğini istersen, bir zarar etmezsin. “Hidayete gelsin yâ Rabbi!” deyiversen, “Doğru yola gelsin!” deyiversen, sen kâr edersin.

Bunun için lânet edici olmayalım. Başkalarına dilimizle hücum edici olmayalım. Bu huylar insanda meslek haline gelirse, şefaat-i Peygamberiyyeden mahrum olma tehlikesi var.

Onun için şu dil denen şey var ya, bu çok önemli. Sabahleyin bütün azalar dile yalvarırlarmış:

“—Aman ne olursun kendine dikkat et, sen kendine dikkat etmeyip de günahlı şeyleri yapınca, hepimizin başı derde girer.”

Çünkü dil küfreder, yalan söyler...

Bunlardan hepimize bir ders çıktı ki, bundan sonra inşaallah içimizden gelen sözü hemen dışarıya vurmayacağız, bir kontrolden geçireceğiz, yutkunacağız. Diyorlar ki:

“—Boğazın birçok darlıkları var. Bu nefes yukarıya çıkıncaya kadar bir sürü boğumdan geçiyor. Her boğumda bir kere dinlendirmek

lâzım sözü.” diyorlar. Ne demek yâni? İyice düşün de, öyle söyle demek. Ölç, biç, dikkat et, öyle söyle. Zarar gelecekse, seni günaha sokacaksa, başına bir dert çıkartacaksa; söyleme! Hayır işi olacaksa, o zaman söyle.

Ya hayır söyle, ya sus!

d. Birkaç Farz Öğrenen Kimse

Diğer hadis-i şerîf... Bakın, bu hepimize gelebilir, hepimizin bu hadis-i şerîften istifade etmesi lazım:⁵

رَحِمَ اللَّهُ مَنْ تَعَلَّمَ فَرِيضَةً أَوْ فَرِيضَتَيْنِ وَ عَمِلَ
بِهِمَا أَوْ عَلَّمَهُمَا مَنْ يَعْمَلُ بِهِمَا

(أبو الشيخ عن أبي هريرة)

RE. 290/10 (*Rahima'llàhu racülen*) “Allah şu kimseye rahmetini ihsân eylesin... Onu rahmetine erdirsin, o kişiye rahmet eylesin ki, (*tealleme farîdaten*) Allah’ın farzlarından bir farzı öğrenmiş.”

Allah’ın farzları ya farz-ı ayın olur, ya farz-ı kifâye olur. Hangisi olursa olsun, bunlardan bir tanesini öğrenen bir kimse ye Peygamber Efendimiz rahmetle dua ediyor.

⁵ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.260, no:3209; Ebu Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummal, c.X, s.166, no:28860; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.118, no:12706.

“Allah’ın farzlarından bir farzı öğrenen kimseye Allah rahmet etsin... (*Ev farîdateyni*) Veyahut iki farz öğrenmiş. Yâni bir-iki tane... Bundan maksat ne? Az bir şey olsa kârdır. Ben alim değilim, çok şey bilmiyorum diyen insana da gelir bunun fayd ası. Bir şey öğrenirse insan... Bir farz veya iki farz diyor.

(*Ev amile bihâ*) Buradaki *ev*, *ve mânâsına*. “Ve bununla amel etse...” Allah’ın bir farzını veya iki farzını öğrendi, bununla amel etse... Meselâ şu dili Allah’ın rızasına uygun kullanmayı öğrendik, bundan sonra bununla amel ettik meselâ... (*Ev allemehûmâ*) “Veyahut bu öğrendiği farzları başkalarına öğretse...”

“—E kimse benim sözümü dinlemez...”

Yook, dinlerler. Evine gittiğin zaman çoluk çocuğun dinler, hiç kimse dinlemese. Çocuğuna söylersin, hanımına söylersin, hiç kimseye söylemesen.

“Bir başkasına öğretse...” Kime yâni? (*Allemehûmâ men ya’melü bihimâ*) “Bu öğrendiği şeyleri tutabilecek, bu işleri yapabilecek kimselere onu öğretse, o kimselere Allah rahmet eylesin...”

Ebû Hüreyre RA’dan rivâyet edilmiş.

Buradan ne çıkıyor? Allah’ın, dininin emirlerini öğrenmemiz lâzım! Bir tanecik de olsa, bir farz da olsa, iki tane cik de olsa, bunu öğrenmemiz lâzım; bir... Öğrendiğimizi kendi hayatımızda tatbik etmemiz lâzım; iki... Bunu tatbik edebilmesi mümkün, muhtemel olan başka kimselere de öğretmemiz lâzım; üç... Böyle olursa Peygamber SAS Efendimiz’in duasına mazhar oluruz ki; odua etsin de, o dua kabul olmaz mı?

Ananın babanın duası reddolunmaz deniliyor, müslüman kardeşin müslüman kardeşe gıyabında, onun arkasından yaptığı hayır dua kabul olunur deniliyor. Rasûlüllah SAS Efendimiz rahmet talep ediyor, rahmet için dua ediyor da o kabul olmaz olur mu? Hemen anında insan onun ecrini, faydasını görür.

O halde, demek ki böyle sözleri de alıcı gözle, dikkatli bir kulakla dinlemeliyiz ve onu ondan sonra başkalarına nakletmeliyiz.

Farzların başında ilmihal bilgisi gelir. İlmihal demek, insana her zaman, yâni günlük hayatında lâzım olacak bilgiler demek. İlmihal bilgileri insanın farz-ı aynıdır. Ne demek? İlmihalin içindeki mâlumatı bilmek her müslümana farzdır. “—Efendim ben alim değilim esnafım, işçiyim...”

Ne olursan ol, (*lâ büdde minhu*)’dur; yâni kaçınılmaz, mutlaka herkesin bilmesi gereken bilgilerdir. İlmihal bilgisinden hiç mazeret yok. İlmihali bileceksin. Namaz nasıl kılınır, namazı neler bozar, abdest nasıl alınır, gusül icab ederse gusül abdesti nasıl alınır, hangi hallerde gusül icab eder?

Öyle insanlar var ki, aklınız durur; bilmiyorlar. Hadi mevkiini rütbesini söylemeyeyim ama, şaştım yani. Birisi bir yere gitmiş, besmeleyi görmüş:

“—Bu nedir, suç bu!” diyor, Diyorlar ki:

“—Bu Besmele’dir.”

“—Nedir bunun mânâsı?”

“—Rahmân ve Rahîm olan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin adıyla başlarım bu işe.” mânâsına gelir.

“—Öyleyse suç değilmiş!” diyor.

Yakalayıp götüreceksin yoksa. Alıp götüreceksin adamı Besmele'de n dolayı. Şaştım kaldım. Besmele'yi bilmeyecek kadar cahil düşmüş insan. Demek ki, o ne zaman gusül icab ettiğini de bilmez. Namaz nasıl kılınacak, onu da bilmez.

Hiç unutmuyorum, Harem-i Şerif'te Almanya'dan bir işçi kardeşimiz gelmiş, kravat boynunda, ceket sırtında, elinde bavul... Beni gördü, hemen sevindi geldi yanıma:

“—Selâmün aleyküm!”

“—Aleyküm selâm!” Dedi ki:

“—Ben haccetmeğe geldim.”

Haccetmeğe gelen adam, Harem-i Şerif'e böyle ceketle kravatla paltoyla gelmez ki! Burası mukaddes mahal. Onun hudud u var, o huduttan beri tarafa ihramsız girerse cezaya lââyık, cinayet işliyor. Haccın cinayetlerinden birisi o. Oraya ihramsız girilir mi? Ne kadar cahil adam.

İyi niyetli, haccetmeğe gelmiş Almanya'dan. Parası var, kazanmış, çalışmış alnının teriyle, helâl olsun, Allah kabul etsin... Atlamış uçağa, gelmiş Harem-i Şerif'e kadar ama, turist gibi, elinde bavul, öyle gelmiş.

Bir başkasını gördük, albay. Arafat'ta biz dua için hazırlık yapıyoruz, herkes ihram giymiş... Çadırların arasındaki çeşme nin musluğuna aynayı dayamış, boyna sakalını köpürtüyor, elinde beyaz şey, tıraş olacak orada...

“—Yahu olmaz! İbadettir. İbadetin bir usûlü erkânı var, burada tıraş olursan şöyle cezası var, böyle cezası var...”

“—Benim aklım almaz öyle şeyi!” dedi.

Aklın almazsa, demek kafan yok senin, o zaman sen bilirsin. İbadetleri değiştirecek misin? Orada hac yapan bir insan kılını kopartamaz. Orası öyle muhterem bir mahal, o hal öyle müthiş bir hal ki, kılını koparttı mı cezaya şey yapıyor. O kefen gibi beyaz şeylere sarınacaksınız... Orası yalvarma yakarma mahalli. Süslenme mahalli değil ki! Saçın başın dağılacak, boynun bükülecek:

“—Yâ Rabbi! Ben senin dergâhına geldim, bak dilenci gibi geldim, kefene sarılmış ölü gibi geldim, hiç bir şeyim yok, ancak senin rahmetine bel bağladım.” diye boyun bükme yeri...

Sen orada süslen, püslen, emre aykırı hareket et; olmaz!

Yâni şu birkaç misal... Benim hayatımdan geçmiş misaller bunlar, mübalağa değil. Gösteriyor ki, şu hadis-i şerifin ifade ettiği şekilde hareket etmek zorundayız. Müslümanlıklar, zavallılar, acıyorum da; çok cahil kalmışlar. O kadar cahil kalmış ki,

“—Peygamberin kim senin?” diyorsun,

“—Hazret-i Ali.” diyor.

Tamam, Hazret-i Ali bizim başımızın tâcıdır, canımızı veririz Hazret-i Ali Efendimiz için ama, o peygamber değil. O Peygamber Efendimiz'in amcazâdesi ve damadı. Onu da severiz ama, peygamber o değil. Cahil!

“—E peki Peygamber Efendimiz nerede medfun?”

Hadi o dinin ahkâmından değil ama, Kâbe'nin içinde sanıyor. Biz namaz kılarken, sanıyor ki Peygamber Efendimiz'e dönüp namaz kılıyor. Öyle şey olur mu?

Peygamber Efendimiz ta yedi yüz kilometre uzakta Medine şehrindeki türbesinde istirahat eyliyor.

Burası Mekke-i Mükerreme, Kâbe Beytullah... Onun içinde kabir yok! Yâni yaygın bir cehalet var.

O halde bize düşen ne? Hepimiz hoca olacağız. Sadece cami hocaları, müezzinleri değil, hepimiz hoca olacağız.

“—Efendim ben cahilim, okuma-yazma bilmem!”

Öyle şey yok! Bak bir tane farzı öğrendin mi, başkasına öğreteceksin. İki tane fariza öğrendin, başkasına öğreteceksin. Hiç olmazsa çocuğuna öğreteceksin. Nazının geçtiği kimseye öğreteceksin. Erkek kardeşine öğreteceksin...

Bir müslüman bir senede bir insanı yola getirirse, bir sene boyunca her müslüman böyle hareket etse, bir sene geçince Türkiye'deki hakiki müslüman sayısı iki misli olacak. Onlar daaynı şekilde uğraşsalar, bir sene uğraşıp bir insanı yola getirselere, ikinci sene sonunda şimdikininkin dört misli hakiki müslüman oluyor. Üçüncü senenin sonunda sekiz misli hakiki müslüman oluyor. Üçüncü senenin sonunda on altı misli oluyor. Beşinci seneye girdiğinde otuz iki misli daha fazla kimse müslüman oluyor.

Bak, ne kadar tembellik etmişiz. Bütün bu plajlara gidenler, bütün bu haram yiyenler, rüşvet alanlar, haksızlık edenler, zulmedenler, adam dövenler, insan kesenler, para çalanlar, otomobilin camını kıranlar, eşya aşırıranlar... Bak bunlar cahillikten değil mi? Bilseydi bunların ne kadar kötü olduğunu, ahirette bunun muhakkak hesabının görüleceğini, yapmazdı.

Sen neden yapmıyorsun, ben neden yapmıyorum? Ben bir şey buldum mu, götürüp niye teslim ediyorum da, haram yemeyi elime fırsat geçtiği zaman yapmıyorum da; o neden yapıyor?

İmanı eksik; hesap göreceğini bilmiyor, inanmıyor. Hem de kurnaz kurnaz, açıkgöz açıkgöz bize bakıyor; bizi saf sanıyor, biz bir şey anlamayız sanıyor. Hatta bize de acıyarak bakıyor.

“—Oooh! Dünya çok daha başka türlü.” demek istiyor ama, aslında aptalın aptalı o.

Kendini açıkgöz sanan aptal. El-hamdü lillâh, müslümanlar dünyadaki insanların en akıllıları. Neden? Hem dünyalarını imar ediyorlar, mâmur ediyorlar, mesut ediyorlar, bahtiyar ediyorlar, rahat ediyorlar, tertemiz yaşıyorlar; hem de ahirette ebedî saadet... Bundan büyük açıkgözlük olur mu?

Öteki açıkgöz güya... Açıkgöz görünümlü aptal, hem dünyasını tehlikeye sokuyor, hem de ölümden itibaren başlayacak azabı, zaten dünyada başlıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kanunudur ki, Allah bu dünyada da haine fırsat vermez. Bu dünyada başlar kıvranmağa zaten. Zaten kırk yaşını, elli yaşını geçti mi, bu delikanlılık çağı biter , ondan sonra işte o görür halini... O hırsızların, arsızların, kötü kadınların hali ne kadar rezil rüsva, ne kadar perişan... Zaten bu dünyada da rahat edemezler.

Nice artistler biliyoruz, nice bar kadını, şu bu gazetelerde okuyoruz ki bir zamanlar herkes alkış tutmuş kırk yaşındayken, otuz yaşındayken, yirmi beş yaşındayken, gençken, zerafeti üzerindeyken herkes alkış tutmuş. Şöyle bir elliyi geçti mi herkes unutmuş, kalmış bir köşede, buruşmuş muşmula gibi. Ondan sonra da yiyecek bir lokmaya muhtaç durumda, sefil, perişan ölüyor.

Bu dünya hayatı öyle de geçer, böyle de geçer. Ahiret gidiyor. Ebedî hayat... Daha kabre girer girmez geliyor Münker ve Nekir:

“—Söyle bakalım Rabbin kim?”

Bilmez ki... Dünyada söylemeyen insan, orada cevabı nasıl verir? Başlıyor kabir azabı, kabir daraldıkça daralıyor, feryâd figân...

Bir gün Peygamber SAS Efendimiz iki kabrin yanından geçiyordu, dedi ki:

“—Bakın bu iki kabrin içindekiler azap görüyorlar.”

Rasûlüllah, Allah-u Teâlâ Hazretleri onun basiretini açmış, o bizim görmediğimiz şeyleri görüyor.

“—Hem de büyük bir şeyden dolayı görmüyorlar azabı... Birisi laf götürüyor getiriyordu.”

Gene dille işledi günahı. Söz taşımış, Ali'nin sözünü Veli'ye taşımış.

“—Birisi de küçük abdestini yaparken temizliğe dikkat etmezdi, üstüne başına sıçratırdı.” diyor.

Tabii pis olunca, ibadetleri de makbul olmuyor, yaptığı şeylerin sevabı olmuyor. Ondanmış.

Kabir azabı böyle, müslüman olduğu halde, kötü huylulara verilir de, ya o kâfirlere ne olur? O kâfir bu dünya hayatını çok arayacak.

Hadis-i şerifte buyrulmuş ki:⁶

الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ

(حم.م.ت.ه.حب.عن أبي هريرة؛ طب.ك.هب عن سلمان؛ البزار عن ابن عمر)

⁶ Müslim, *Sahîh*, c.XIV , s.205, no:5256; Tirmizî, *Sünen*, c.V III, s.306, no:2246; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.137, no:4103; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.323, no:8272; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V II, s.237; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.463, no:687; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.148, no:9797; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.351, no:6465; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.425, no:8298; Beyhakî, *Âdâb*, c.III, s.6, no:727; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.699, no:6545; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V I, 6, no:6087; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V , s.27, no:5645; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.385, no:2498; Selman RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.65, no:9136; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.262, no:6108; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.118; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V , s.80, no:1304; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.150, no:9385; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.355, no:35867; Abdullah ibn-i Amr

RE. 207/18 (*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini ve cennetü'l-kâfir*) “Dünya mü'minin zindanıdır, kâfirin cennetidir.”

Kâfirin cenneti burası. Çok arayacak burayı. Çok arayacak ama, şeytan ona dünyayı biraz böyle süsler, aldatır. Kâfir edinceye kadar mel'un, peşine takılır insanın.

Kur'an-ı Kerim'de bildirildiğine göre:

إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ
مِّنكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

(الحشر: ١٦)

(*Kàle li'l-insâni'kfür,*) “Şeytan insana der ki: ‘Haydi kâfir ol, haydi küfrü işle!’ (*Felemmâ kefere*) Kul da şeytana uyup kâfir olursa, küfür fiilini işlerse; (*kàle innî berîun minke innî ehâfu'llàhe rabbe'l-àlemîn*) Şeytan bu sefer der ki: ‘Ben senden berîyim, benim seninle ilgim yok, benim seninle hiç alâkam, ilişkim yok; ben Allah'tan korkarım, alemlerin rabbi Allah'tan korkarım!’ der.” (Haşr, 59/16)

“Benim seninle ilgim yok.” der, çekilir, orta yerde bırakır. O azdırdığı, sapıttığı insanı orta yerde bırakır şeytan aleyhi'l-la'neh. Hain ya. Hainliği öyle yapar. Aldatıncaya kadar süsler püsler günahı, işlettirdikten sonra, “Ben senden berîyim.” der. Ama ikisinin akıbeti değişmeyecek:

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ

(الحشر: ١٧)

(Fekâne àkıbetehümâ ennehümâ fi'n-nâri hâlidîne fîhâ) [Nihayet ikisinin de sonu, içinde ebedî kalacakları cehennem olacaktır.] (Haşr, 59/17)

Şeytan da oraya gidecek, o azdırdığı, sapıttığı kimse de oraya gidecek ama, öyle der. Onun için, şeytana uymamak lâzım!

Bu kadar söz yeter. Demek ki öğreneceğiz, tatbik edeceğiz, öğreteceğiz. Hepimizin vazifesi bu. İnsan böyle yapınca, kendisi de daha iyi öğrenmiş olur.

Peygamber SAS Efendimiz bir şey söylemiş ki, hep ona gıpta ediyorum ve ona heves ediyorum. Allah cümlemizi öyle eylesin...

“–Kıyamete kadar bir tâife olacak ki kınayanların kınamasına hiç aldırmayacaklar, pervâ etmeyecekler, hep hakkı destekleyecekler, Allah yolunda yürüyecekler. Kıyamet kopuncaya kadar dosdoğru gidecek insanlar olacak.”

Allah bizi bu fitneli devirlerde, o doğru gidenlerden eylesin...

e. Dilini Tutan, Zamanını Bilen Kimse

İbn-i Abbas RA dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁷

رَحِمَ اللَّهُ مَنْ حَفِظَ لِسَانَهُ وَعَرَفَ زَمَانَهُ
وَاسْتَقَامَتْ طَرِيقَتُهُ

(الدیلمی، ک. عن ابن عباس)

ME. 638 (Rahima'llàhu men hafiza lisânehû, ve arafe zemânehû, ve'stekâmet tarîkatühû.)

(*Rahima'llàhu*) “Allah rahmet eylesin, rahmetine mazhar eylesin, (*men*) o kimseyi ki, (*hafize lisânehû*) diline sahip oluyor, dilini tutuyor.” Çok söyledik yukarıdaki hadislerin izahı vesilesiyle.

(*Ve arafe zamânehû*) Bu yeni. Yukarıdaki hadislerde olmayan bir cümle bu: “Zamanını bilen kimseye Allah rahmet etsin...” Bu ne demek? İnsan, içinde yaşadığı zamanın kadr ü kıymetini bilecek bir kere. “Vakit nakittir.” demişler. Bu sözün kıymetini hiç bilmeden söyleriz. Nakit, yâni şu cebinde insanın yüz bin lira parası olsa, nasıl böbürlenir. İşte herkesin öyle bir hazine var elinde. Yüzbinleri var, milyonları var. Ne yok? Vakit. Şu vakit. Hani şu harcadığınız, boş boşuna harcadığınız, yan gelip, kahvehanede sigara tüttürüp, bacak bacak üstüne atıp, tavla oynayıp, iskambil oynayıp boş boş konuşup da geçirdiğiniz şu vakit var ya, en kıymetli hazine...

Neden? Padişahlar bile, milyonerler, milyarderler bile giden bir dakikayı telafi edemezler. Gitti... Geçtiğimiz o dakika gitti. Bir kere, bu zamanın bu kadar kıymetli şey olduğunu bilmesi lâzım insanın; bir. Çünkü bilmezsin ki, biraz sonra mı öleceksin, on sene sonra mı öleceksin? Ne kadar yaşayacağını bilmiyorsun. Sermayemiz bizim ömrümüzdür. Ömür sermaye. O sermayenin kadr ü kıymetini bilmek lâzım. Bak bilen insan, yükselen insan nasıl yükseliyor.

⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.261, no:3215, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.626, no:6834; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.351, no:1368; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.125, no:12725; RE. 290/11.

Birkaç defa da evvelki senelerde anlatmışımdır, şimdi onu dinlememiş cemaat de vardır bir daha anlatayım: Eskiden şeyh efendilerden bir tanesi, müridleriyle Arabistan'da sıcak güneşin altında, bir yerden bir yere gidiyormuş...

Bak neden bir insan şeyh oluyor, neden yükseliyor o da çıkıyor bu hikâyeden. Karşı taraftan bir buz satıcısı geçiyormuş. Sıcak memleket olunca, insanların canları serin şey ister. İşte şerbetin içine buz koyar... O zaman buzdolabı yok. Buz koyar, serinler... Bu serin serin içince, "Oh yâ Rabbi çok şükür!" der. Yâni hoşuna gider serinlik, sıcak yerlerde aranır.

Şimdi buzcu buzunu satmak için bağıyor. Ama "Buzum var, yok mu alan?" diye bağırmıyor. Adam şakacı bir satıcıymış demek ki, diyor ki:

إِرْحَمُوا مَنْ يَذُوبُ رَأْسُ مَالِهِ يَا مُسْلِمِينَ

(*Irhamû men yezûbu re'sü mâlihî yâ müslimîn!*)
Böyle bağıyor. Ne demek? "Ey müslümanlar! Sermayesi eriyip giden şu adama acıyın!" Sermayesi buz, güneşten de eriyor daima, sular damlıyor tabii. Yâni:

"—Çabuk alın şu buzunu, kurtulayım. Çünkü sermayem damlıyor, eriyip gidiyor, satacak şey kalmayacak. Acıyın banada , çarçabuk müşteri olun, satın alın bu buzunu!" diyor.

E şimdi biz bunu duysak güler geçeriz. Bak o zât bir "Allah!" diye bağıyor, düşüyor yere. O şeyh efendi "Allah!" diye bağıyor, bir feryâd, haydi bayılıp yere düşüyor. Hemen su getiriyorlar,

şakaklarını ovuyorlar, ellerini ovuyorlar, yüzünü serinletiyorlar, uyandırıyorlar, baygınlığı geçiyor.

Diyorlar ki:

“—Efendimiz zât-ı âlinize ne oldu böyle? Normal gidiyorduk beraberce, hiç bir şeyiniz de yoktu. Buzcu böyle bir söz söyleyince, bunu duydunuz, feryâd edip yere yığıldınız...”

Diyor ki:

“—Ey gafiller! Sanki sermayesi eriyip giden sadece o mu? Sadece o buzcunun sermayesi mi, buzları mı eriyip gidiyor, bizim sermayemiz de gidiyor. Bizim de ömrümüz, sermayemiz... Günler onu alıp gidiyor, haftalar onu alıp gidiyor, aylar onu alıp gidiyor, yıllar onu alıp gidiyor. Bizim sermayemiz de damlayıp, eriyip gidiyor.”

Onu düşünmüş orada, aklı başından gitmiş.

İşte öyle. Allah'tan öyle korkan etrafına öyle ibretle bakan, duyduğu şeyi öyle hikmetle değerlendiren insan yüksek insan oluyor. Bak bir buzcunun şaka için söylediği bir söz, bak ne kadar uyandırıyor erbâbını. Allah bize gören göz, işiten kulak, anlayan akıl, iz'an, irfân nasib etsin...

Demek ki, zamanın kadrini bileceğiz, bir. (*Arafe zamânehû*) Zamanın kadrini, bilmek, zamanı bilmek bir de şöyle olur: Hangi zamanda ne iş yapacağını bilecek insan. Her zamanda bir iş var. Gündüz çalışıyorsun. Neden çalışıyorsun?

“—Evde çoluk çocuk var, namerde muhtaç olmayayım, alnımın teriyle helâlden kazanayım, doyurayım diye çalışıyorum.”

Güzel. O zaman gece de ibadet et. Geceye mazeretin var mı? Yok, biraz yoruluyorum da yatayım, hem de televizyon seyredeyim, biraz da eğleneyim, biraz da uyuyayım... Yâni, zamana göre, her zamanın kadr ü kıymetini bilip, o zaman ne yapmak gerekirse onu yapmak. Meselâ ikindi geldi... Akşam yaklaşıyor. İkindiyle akşam arasında dualar çok makbuldür. Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'inde bu akşam vaktinde tesbih etmeyi, zikretmeği tavsiye eylemiş; sabah vaktinde zikretmeyi, dua etmeyi tavsiye eylemiş. Binâen aleyh, şimdi Allah'a dua ve niyaz edeyim. Bak zamanını bildi. O zaman içinde ne yapılması gerektiğini bildi.

Sabahleyin... Haaa, şimdi şu vakitte kalkıp namazımı camide kılayım, ondan sonra İşrak vaktine kadar oturayım, kabul olmuş bir hac ve umre sevabı var. Hah, bak, sabahın kadrini bilecek.

Geceleyin... Bak geceleyin duaların makbul olduğu zamandır, kalkayım da şu vakitte iki rekât namaz kılayım. Çünkü, Peygamber SAS Efendimiz başka bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:⁸

رَكَعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

⁸Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.V II, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

(*Rek'atâni mine'l-leyli, hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) “Bir gecede Allah rızası için kılınan iki rekât namaz, dünyanın kendisine ve dünyanın içindekilere bedeldir.” diyor. Hatta bedel ne demek, daha hayırlı diyor. “Dünyadan ve içindekilerin hepsinden hayırlıdır.”

İşte o vakitte horul horul uyuyorsan sen de benim gibi, ozaman demek ki sen zamanını bilmiyorsun. Ama kalkıp da ibadet ediyorsan, o zaman, o zamanı değerlendirmeyi biliyorsun. Böyle de anlaşılabilir.

Hasılı zamanın önemini anlayıp, insan her anda, “Bu zaman içinde, böyle Allah’ın rızasına uygun ne yapabilirim?” diye düşünecek, onu yapacak.

Sonra? (*Ve'stekâmet tarîkatühû*) “Ve yolu dosdoğru olan.” Hadisin başından itibaren mânâsını söylersem cümle daha iyi anlaşılır:

“—Allah o kimseye rahmetini ihsân eylesin ki o kimse dilini korumasını bilir, susmasını bilir, zamanını bilir, zamanının kadr ü kıymetini bilir ve yolu dosdoğru olur.”

Yolu dosdoğru olmak, yâni doğru yolda gider mânâsına anlamak mümkün. Bir de yolun sağı solu var; gidilmesi gereken yolun, orta yolun sağı solu var. Ne demek? Bir insan aşırılık yaparsa ifrat olur. Eksiklik yaparsa, çok eksiklik yaparsa tefrit olur. Meselâ bir insan para kazanıyor... El-hamdü lillah çoluk çocuğuna yediriyor, içiriyor, hayır yapacak. Bütün parasını götürüp hayra verirse, olmaz.

وَلَا تُبْذِرْ تَبْذِيرًا

(إسراء: ۲۶)

(*Ve lâ tübezzir tebzîrâ*) “Malını da öyle saçıp da, kendini fakir, fukara bırakacak gibi bir şekilde vermeyeceksin. Evlâd ü ıyâlini muhtaç duruma düşürmeyeceksin.” (İsrâ, 17/26)

O da Allah’ın emrine aykırı. Öyle saçmayacak. Çünkü senin üzerinde, başka birçok kimselerin de hukuku var. Her hak sahibinin hukukunu kollamak lâzım! Demek ki, bütün parayı oraya verir de, ay sonuna kadar nefesi kokacak şekilde, muhtaç duruma düşer, ondan bundan borç istersen olmaz. Bilemedin, ifrata kaçtın.

Veyahut da aman evde çoluğum çocuğum var, aman ilerde para lâzım olabilir... Paranın üstüne yatıyorsun tavuğun yumurta üstüne yattığı gibi, kuluçkaya yatar gibi paranın zırnığını koklatmıyorsun. E ne olacak?

“—Efendim ileride bir tehlike olur da, belki bir para lâzım olur da, her ne kadar iki tane dairem varsa da, belki bir çocuğum daha olursa, ona da bir daire alırım...”

Bitmez. Bu da aşırı cimrilik. Bu da tehlikelidir. Bu da böyle olmayacak. İnsan ölçülü bir şekilde hayrını da yapacak.

.....

(*Ve’stekâmet tarîkatühû*) “Yolu müstakim olur, dosdoğru olur ” dan maksat, “ifrata ve tefrite düşmeden, ortadan ölçülü bir şekilde gitmek, mânasındadır.” demiş şârih.

f. Yahyâ AS'ın Cevabı

Peygamber Efendimiz Yahya AS'ı methediyor:⁹

رَحِمَ اللَّهُ أَخِي يَحْيَى حِينَ دَعَاهُ الصَّبِيَانُ إِلَى
اللَّعِبِ وَهُوَ صَغِيرٌ فَقَالَ أَللَّعِبِ خُلِقْتُ فَكَيْفَ
بِمَنْ أَدْرَكَ الْحِنْتَ مِنْ مَقَالِهِ

(كر. عن معاذ)

(*Rahime'llàhu ahî yahyâ*) “Allah kardeşim Yahya AS'a rahme t eylesin...”

“Peygamberlerin hepsi kardeş gibidir. Sanki anneleri farklı kardeşler gibidir.” diye bir benzetme de yapılmıştır hadîs-i şerîfte... Peygamberlerin hepsi kardeştir. Neden? Hepsini Allah gönderdi, hepsinin Mevlâsı bir, hepsi aynı Mevlâ'nın peygamberi.

Bu Avrupalılar bizim bu inancımızı bilmezler. Biz onların İsa Peygamberine de peygamberimiz diye hürmet ederiz. Yahudilerin Musa Peygamberine de peygamberimiz diye hürmet ederiz. Onların İncillerinde geçen peygamberlerin hepsi bizim de başımızın tâcıdır. Çünkü onlar bizim Mevlâmız'ın peygamberidir. Bilmez ama zavallılar.

⁹ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.264, no:3227; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimâşk*, c.LXIV, s.183, no:13099; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.520, no:32425; *Keşfü'l-Hafa*, c.I, s.427, no:1377; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.114, no:12690.

Peygamber Efendimiz Yahya AS için (ahî) “Kardeşim!” diyor. “Allah, kardeşim Yahya’ya rahmetini ihsan eylesin.” diye dua ediyor.

Neden Peygamberimiz Yahya AS’a dua etmiş?

(*Hîne deàhü’s-sıbyânü ile’l-laibi ve hüve sağîrun*)

“Kendisi yaşça küçükken, çocuklar onu oyun oynamaya çağırdıkları zaman; (*fekàle e li’l-laibi huliktu?*) ‘Ben oyun için mi yaratıldım?’ dedi.”

Yahya AS yedi-sekiz yaşında çocukmuş. Geçerken mahalledeki öteki çocuklar demişler ki:

‘—Gel sen de aramıza katıl, beraber oynayalım!’
Daha çocukken ne diyor Yahya AS:

‘—Ben oyun oynamak için mi yaratıldım?’

“Çocuklar kendisini oyuna davet ettikleri zaman ve kendisi yaşça küçük iken, ‘Ben oyun için mi yaratıldım?’ diyen kardeşim Yahya AS’a Allah rahmet eylesin.”

Söze bakın. Yedi sekiz yaşında çocuk ama peygamber olacak. Allah’ın seçmiş, tertemiz bir nesilden getirmiş olduğu mübarek, muhterem bir insan. Çocukluğu bile farklı oluyor. “Ben oyun için mi yaratıldım?” diyor.

Arkasından Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Fekeyfe men edreke’l-hinse min mekàlihî?*)

“Onun sözü, bülüğa ermiş insanlar nazarında nerede?”

Ne demek? “Çocukken o böyle söylerse, böyle bir durumda büyüklerin ne yapması lazım?”

O küçük çocuk, akıllıca hareket etmesi beklenmez. Çocuklar oyuna kayıverirler. “O öyle demişken, artık günah işleyecek, sevap işleyecek çağa gelmiş bir insanın haydi haydi buna benzer bir mantığa sahip olması lazım.” diyor Peygamber Efendimiz.

O halde biz de şimdi her çocuk oyunu oynayan kimsenin gözlerinin önüne bu hadis-i şerifi seriyoruz.

“–Oyun için mi yaratıldın?”

Kahvede iskambil, domino, tavla, şu bu veyahut başka şeyler...

Bu hayatın arkasından başka bir ebedî hayat var. O ebedî hayatta insanlar bu dünyada yaptıklarının hesabını çekecekler.

Bu dünya hayatı bir imtihan yeridir. Bu dünya hayatında insan nasıl hareket ettiyse, öbür tarafta onun mukabilinde ceza veya mükâfât görecektir. O halde niçin yaratıldığını bilip, insan o na göre hareket etmeli!

Fatiha-i şerife mea'l-besmele!

Mahmud Es'ad COŞAN

22. 03. 1981 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü